

Sygn. akt: I ACa 925/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Stanek (spr.)
Sędziowie:	SA Wincenty Ślawski SA Anna Miastkowska
Protokolant:	stażysta Agata Józwiak

po rozpoznaniu w dniu 23 kwietnia 2014 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. K.**

przeciwko **I. S. (1) i A. S. (następcy prawnego pozwanego P. S.)**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej I. S. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 20 grudnia 2012 r. sygn. akt I C 739/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od I. S. (1) na rzecz M. K. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł z tytułu zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym;

3. przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi adwokatowi J. C. prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w Ł. kwotę 3.321 (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden) zł brutto tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej I. S. (1) z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 925/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 grudnia 2012r w sprawie z powództwa M. K. przeciwko I. S. (1) i P. S. o zapłatę, Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził solidarnie od pozwanych I. S. (1) i P. S. na rzecz powoda kwotę 71.896,35zł z ustawowymi odsetkami liczonymi w następujący sposób:

a) od kwoty 24.336,35 zł dla obojga pozwanych od dnia 28.04.2010r. do dnia zapłaty;

b) od kwoty 47.560,00 zł dla pozwanej I. S. (1) liczonych od dnia 13.08.2012r. do dnia zapłaty, a dla pozwanego P. S. liczonych od dnia 16.03.2012r do dnia zapłaty;

i oddalił powództwo w pozostałej części oraz zasądził solidarnie od pozwanych I. S. (1) i P. S. na rzecz powoda kwotę 4.474,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i przyznał adwokatowi pozwanej prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w Ł. wynagrodzenie za pomoc prawną świadczoną pozwanej I. S. (1) z urzędu w kwocie 2.952,00zł brutto i nakazał wypłacenie tej kwoty ze Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Ł..

Powyższy wyrok zapadł na podstawie ustaleń faktycznych, z których wynika, że postanowieniem z dnia 7 maja 2007r. (sygn. akt III Co 931/04) Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi przysądził własność spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w Ł. przy ulicy (...), znajdującego się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł., dla którego prowadzona jest księga wieczysta nr KW (...) przez Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych, na rzecz M. K. za cenę 101.000 zł, która w całości została zapłacona gotówką. Orzeczenie jest prawomocne od dnia 2 września 2008r.

Przedmiotowy lokal zajmowali małżonkowie P. i I. S. (2). Lokal ten zajmowali również po dniu 2 września 2008r. W tym czasie pokrywali w spółdzielni koszty utrzymania lokalu. Pozwani nie uiszczali powodowi czynszu z tytułu zajmowania lokalu. Także powód nie wzywał strony pozwanej do uiszczenia jakichkolwiek kwot.

W dniu 19 maja 2009r. powód uiszczył w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł. kwotę 6.533 złotych z tytułu zaległych opłat eksploatacyjnych.

W piśmie z dnia 14 kwietnia 2011r., skierowanym do powoda, pozwani zobowiązali się opróżnić zajmowany lokal do dnia 31 lipca 2011r.

W dniu 6 sierpnia 2011r. pozwani opuścili lokal – mieszkanie nr. 20 położone w Ł. przy ulicy (...).

We wrześniu 2011r. pozwani rozwiedli się. Po wyprowadzeniu się pozwanych z przedmiotowego lokalu mieszkanie było wynajmowane przez około pół roku.

Średnia wysokość miesięcznego czynszu wolnorynkowego możliwego do uzyskania dla lokalu mieszkalnego o parametrach odpowiednich dla lokalu nr (...) położonego w Ł. przy ul. (...) wynosiła w okresie od 2.09.2008r. do dnia 31.12.2008r. 1.900 złotych, natomiast w okresie od 1.01.2009r. do 30.05.2009r. wynosiła 2.066,67 złotych. Wysokość możliwego do uzyskania czynszu najmu dla lokalu położonego w Ł. przy ul. (...) w okresie od 2.09.2008r. do dnia 31.12.2008r. wynosiła łącznie 7.536,67 złotych (1.900 zł x (3 + 29/30)). Natomiast w okresie od 1.01.2009r. do 30.05.2009r. wynosiła łącznie 10.266,68 złotych (2.066,67 x (4 + 30/31)). Łączna wysokość czynszu możliwego do uzyskania dla lokalu mieszkalnego o parametrach odpowiednich dla przedmiotowego lokalu (przy uwzględnieniu standardu lokalu, lokalizacji, rozkładu i stanu technicznego) w okresie od 2.09.2008r do 30.05.2009r. wynosiła 17.803,35 złotych. Za III kwartał 2009r. możliwa do uzyskania wysokość miesięcznego czynszu w lokalu położonym w Ł. przy ul. (...) wynosiła 1.630 złotych, zaś za IV kwartał 2009r. oraz za I i II kwartał 2010r. - ok. 1.860 złotych. Za III kwartał 2010r. czynsz miesięczny wynosił 1.500 złotych, a za IV kwartał 2010r. do II kwartału 2011r. - 1.800 złotych. Koszty odnowienia lokalu są nieznaczące w stosunku do miesięcznej wartości czynszowej. Nie wpływają więc na wysokość czynszu.

W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że pomiędzy stronami nie istniał stosunek prawny, dający stronie pozwanej tytuł prawny do posiadania przedmiotowego lokalu powoda i okoliczność ta nie była pomiędzy nimi sporna. Pozwana w toku przesłuchania przyznała, iż zajmowała wraz z mężem przedmiotowy lokal powoda od września 2008r. do sierpnia 2011r. Wobec powyższego Sąd Okręgowy uznał, że w analizowanym przypadku brak jest przesłanek do kwestionowania podstawy odpowiedzialności strony pozwanej, wynikającej z przepisu art. 225 kc w związku z art. 224 § 2 kc, tj. możliwości domagania się przez właściciela nieruchomości od samoistnych posiadaczy w złej wierze wynagrodzenia za korzystanie z tej nieruchomości we wskazanym w pozwie okresie czasu. Tym bardziej, że roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy, które zgodnie ze stanowiskiem doktryny i orzecznictwa, nie jest roszczeniem o świadczenia okresowe i obejmuje cały czas, przez który posiadacz korzystał z rzeczy nie przekraczający jednakże lat dziesięciu (art. 118 zd. 2 kc), powstaje od chwili objęcia rzeczy w posiadanie przez posiadacza, a po powstaniu uzyskuje samodzielny byt prawny jako roszczenie o charakterze obligacyjnym.

Przyjmując zatem dla ustalenia należnego powodowi wynagrodzenia, że kryterium tej oceny powinna być wysokość wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości, o którym mowa w powołanych przepisach, tj. kwota, jaką w normalnym toku rzeczy posiadacz musiałby zapłacić właścicielowi, gdyby jego posiadanie opierało się na prawie, tj. w realiach wolnorynkowych czynsz najmu przedmiotowego lokalu (opłata za korzystanie z danego rodzaju rzeczy za czas posiadania rzeczy przez adresata roszczenia), na podstawie wniosków dowodu z opinii powołanego w sprawie biegłego Sąd Okręgowy zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 71.898,35 zł. Na kwotę tę złożyły się wskazane przez biegłego kwoty czynszu za poszczególne okresy – łącznie 24.336,35 zł (za 2008r. 7.536,67 zł; za okres od 1.01.2009r. do dnia 30.05.2009r. 10.266,68 zł oraz uiszczoną na rzecz spółdzielni przez powoda kwotę 6.533 złotych, z tytułu opłat eksploatacyjnych za zajmowany przez pozwanych lokal), a także ustalony przez biegłego czynsz za dalsze okresy, aż do sierpnia 2011r., przy uwzględnieniu, że:

- za okres od VI do IX 2009r. miesięczny czynsz stanowił 1.630 złotych, tj. łącznie (1.630 x 4) kwotę 6.520 zł;
- za okres od X 2009r. do VI 2010r. miesięczny czynsz stanowił 1.860 złotych, tj. łącznie (1.860 x 9) 16.740 złotych;
- za okres od VII 2010r. do IX 2010r. miesięczny czynsz stanowił 1.500 złotych, tj. łącznie (1.500 x 3) 4.500 złotych;
- za okres od X 2010r. do VIII 2011r. miesięczny czynsz stanowił 1.800 złotych, tj. łącznie (1.800 x 11) 19.800 złotych. Jednocześnie mając na uwadze, że pozwani zajmowali lokal powoda wspólnie jako małżonkowie Sąd zasądził wskazaną sumę należności solidarnie.

W zakresie kwoty dochodzonej w pozwie (24.336,35 złotych) odsetki ustawowe Sąd Okręgowy zasądził od dnia doręczenia odpisu pozwu pozwany. Pozwana I. S. (1) oraz pozwany P. S. odebrali odpis pozwu w dniu 27 kwietnia 2010r. a więc pozostawali w opóźnieniu od dnia 28 kwietnia 2010r. W zakresie pozostałej części wynagrodzenia odsetki ustawowe zasądzone zostały od dnia następnego po dniu doręczenia pozwany odpisu pisma powoda, w którym rozszerzone zostało powództwo (k. 122 i 125).

Z uwagi na okoliczność, że powód dochodził zasądzenia kwoty 78.069,77 złotych, Sąd oddalił jako niezasadne powództwo w zakresie różnicy, tj. kwoty 6.173,42 złotych. Jako niezasadne Sąd uznał także żądanie zasądzenia odsetek od dnia 2 września 2008r. Strona powodowa nie przedstawiła bowiem dowodów na okoliczność wcześniejszego wzywania strony pozwanej do zapłaty należnego wynagrodzenia.

W przedmiocie kosztów Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., uznając że powód uległ jedynie w nieznacznej części swego żądania, wygrywając proces w 92 %, co uzasadniało zasądzenie na jego rzecz łącznie kwoty 4.474 zł.

Pozwana I. S. (1) zaskarżyła powyższy wyrok apelacją w części, tj. w punktach 1 – 3, zarzucając naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, tj:

1) art. 233 k.p.c. przez zaniechanie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, i dokonanie dowolnej oceny zgromadzonego w toku sprawy materiału procesowego, w szczególności, poprzez przyjęcie, że wysokość czynszu, jaki pozwani mieli uiszczać na przestrzeni okresu od września 2008r. do sierpnia 2011r. wahała się pomiędzy kwotą 1.500 zł, a 2.066,67 zł w sytuacji, gdy wiadomym jest, że w przypadku najmu okresowego mieszkania stawka miesięczna czynszu jest jednakowa, a jeśli zostaje wypowiedziana wysokość czynszu, to różnica ta, przy kwocie 1.500 zł, nie może sięgać aż 566 zł, a nadto pominięcie okoliczności, iż pozwani przez cały sporny okres wpłacali do Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł. miesięczny czynsz, o czym stanowi wyciąg z konta bankowego eurobank, a który to dowód został kompletnie pominięty w wyliczeniach Sądu,

2) art. 100 k.p.c. w zw. z 102 k.p.c. polegające na obciążeniu pozwanej kwotą 4.474 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w sytuacji, gdy pozwana postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi III Wydział Cywilny z dnia 10 maja 2010r., sygn. Akt III C 341/10 została zwolniona od ponoszenia kosztów sądowych w całości.

Dodatkowo pozwana wniosła o dopuszczenie dowodu z aktu zgonu pozwanego P. S..

W konkluzji apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w punktach 1 i 3 oraz oddalenie powództwa, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Z uwagi na śmierć pozwanego P. S. w dniu 18 grudnia 2012 roku postanowieniem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 4 lutego 2013 roku postępowania wobec tego pozwanego zostało zawieszona na podstawie art. 177 § 1 pkt. 1 k.p.c. (k 186), a następnie postanowieniem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 16 stycznia 2014 roku podjęte z udziałem następcy prawnego A. S. (k 219).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny rozważył na nowo cały zebrany w sprawie materiał dowodowy i dokonał własnej oceny. Ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy są prawidłowe, stąd Sąd Apelacyjny przyjął je za własne.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Przed wszystkim chybiony jest zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Skarżąca pomija, że do ustalenia wysokości odszkodowania niezbędne były wiadomości specjalne. Wobec tego Sąd I instancji dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego na okoliczność wysokości stawek czynszu, jakie mógłby uzyskać właściciel lokalu mieszkalnego położonego w Ł. przy ulicy (...) w okresie od 2 września 2008 roku do 30 maja 2009 roku. Pozwana w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Łodzi zgłosiła zastrzeżenia do opinii biegłego. Biegły został przesłuchany w obecności stron, które miały możliwość wyjaśnienia wszystkich wątpliwości (protokół rozprawy – k 136 – 137). Pozwana nie złożyła wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego. W tej sytuacji skarżąca nie może w apelacji skutecznie podważać dokonanych w tym zakresie ustaleń faktycznych. Godzi się zauważyć, że opinia biegłego może być przedmiotem krytyki stron, jednakże strona kwestionująca opinię winna zwalczać ją dostępnymi środkami dowodowymi, a w wypadku, gdy kwestionowane są wiadomości specjalne - w istocie jedynie w postaci wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego. Skoro do ustalenia wysokości stawek czynszu niezbędna była wiedza specjalna, którą dysponuje tylko biegły, należy stwierdzić, że Sąd nie jest władny kwestionować ustaleń biegłego, jeżeli w sprawie brak jest dowodów wskazujących na wadliwą analizę wolnorynkowych stawek czynszu.

Niezależnie od tego skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez Sąd powołanego przepisu wymaga wykazania, że uchybił on zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej, niż przyjął to Sąd, wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich innej ocenie, niż

ocena Sądu (tak też SN w orzeczeniach: z dnia 6 listopada 1998 r., II CKN 4/98, LEX nr 322031, i z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00, Wokanda 2000, nr 7, poz. 10).

Podkreślenia wymaga, że pozwana w postępowaniu przed Sądem I instancji zgłaszała do opinii biegłego odmienne zarzuty niż te sprecyzowane w apelacji. Otóż w piśmie procesowym z 22 lutego 2012 roku pozwana kwestionując wyliczenia opinii podnosiła, że biegły nie uwzględnił potrzeby odnowienia lokalu. Natomiast w treści apelacji pozwana zwraca uwagę na to, że wysokość czynszu nie powinna się zmieniać w przypadku okresowego najmu, a poza tym zarzuca, iż kwota odszkodowania nie została pomniejszona o wpłaty pozwanej do spółdzielni tytułem opłat eksploatacyjnych. Te zarzuty należy ocenić jako spóźnione. Ponadto pozwana nie była w stanie wskazać o jaką kwotę należałoby pomniejszyć zasądzone na rzecz powoda odszkodowanie. Powołała się jedynie na przelewy bankowe. Na rozprawie apelacyjnej strona pozwana nie była w stanie podać konkretnej kwoty, ani też dowodów na poparcie swoich twierdzeń.

Nie jest również trafny zarzut naruszenia art. art. 100 k.p.c. w zw. z 102 k.p.c.

Pomimo tego, że przepisy postępowania cywilnego dopuszczają możliwość nieobciążenia strony przegrywającej kosztami procesu - po myśli art. 102 k.p.c. – w niniejszej sprawie nie zachodziły okoliczności, które mogłyby wpłynąć na zastosowanie wobec pozwanej unormowanego wskazanym przepisem dobrodziejstwa. Odstąpienie od nałożenia na stronę obowiązku zwrotu kosztów procesu na podstawie art. 102 k.p.c., stanowi uprawnienie, nie zaś obowiązek sądu i wymaga ustalenia, czy w danych okolicznościach zachodzą "wypadki szczególnie uzasadnione", co ustawodawca pozostawił swobodnej ocenie sądu. Zastosowanie art. 102 k.p.c. powinno być przy tym oceniane w całości okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego (postanowienie SN z 14 stycznia 1974 r., II CZ 223/73, L.). Przepis art. 102 k.p.c. powinien zastosowany wówczas, gdy w okolicznościach danej sprawy obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu przeciwnika byłoby rażąco niezgodne z zasadami współzycia społecznego (postanowienie SN z dnia 27 kwietnia 2012 r., V CZ 2/12, Lex nr 1214621).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy podkreślić należy, że nie wystąpiły w niej szczególne okoliczności, pozwalające odstąpić od obciążenia pozwanej kosztami procesu. Nie można też dostrzec w poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleniach faktycznych przyczyn przemawiających za uznaniem obciążenia pozwanej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu stronie wygrywającej za przejaw rażącej niesprawiedliwości.

Z tych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., zasądając od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2 700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego, wskazane w § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 in principio rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym orzeczono na podstawie § 19 i następnych w związku z w § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 in principio rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.).